

Ζενζελέ-Ίμιν-άγᾶς. (α)

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἔζη εὐκατάστατός τις ἔμπορος, ὁ ἐκ Δαρίσσης Δημήτριος. Ἡμέραν τινὰ τοῦ 1815 ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ Καπάδαης Ζενζελέ-Ίμιν-άγᾶς εἶπεν αὐτῷ· “Δημήτριε, ζητῶ χάριν παρὰ σοῦ· νά μοι δανείσης δηλαδή 100 γρόσια.” Ἐνδοῦς ὁ χριστιανὸς εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Τούρκου ἀπήντησεν αὐτῷ, ὅτι καὶ περισσοτέρων ἂν ἔχῃ ἀνάγκην δύναται να ζητήσῃ ἐλευθέρως, καὶ οὕτω τὸ δάνειον συνεπλήρωσε τὸν ἀριθμὸν γροσίων 200. “Σοὶ εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ ἄγᾶς λαμβάνων τὰ χρήματα· ἐν καιρῷ δεῦω ἀποδώσει τὸ χρέος μου· ἐντοσοῦτῳ ἀπὸ σήμερον σὲ θεωρῶ ἰδικόν μου, καὶ ἂν ποτε συμβῆ σοι ἐναντιόν τι, μὴ φοβοῦ· ὁ Ζενζελέ-Ίμιν ἄγᾶς εἰξεύρει νὰ ὑπερασπίζῃ τοὺς φίλους του”. Τὸν τελευταῖον τοῦτον λόγον ἐξέφρασεν ἐνεγκῶν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γιαταγανίου, καὶ χαιρετίσας ἀπῆλθεν.

Μετ’ ἡμέρας ἐπανελθὼν ὁ ὀφειλέτης ἀπέδωσε τὸ ἥμισυ τοῦ χρέους, ὁ δὲ λόγος· “Ὁ Ζενζελέ-Ίμιν-άγᾶς εἰξεύρει νὰ ὑπερασπίζῃ τοὺς φίλους του”· τὸν ὁποῖον καὶ τῶρα ἐπανέλαβεν, εἶχε προφητικὴν τινα δύναμιν, εἰ καὶ φαινόμενος ὡς ἀπλῆ καὶ συνήθης ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης. Ὅντως ἡ προφητεία ἐπληρώθη, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων γίνεται δῆλον.

(α) Τὸ παρὸν διηγημάτιον, τὸ ὁποῖον, κατ’ ἐμὲ τοῦλάχιστον, ἱκανὸν ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον, μοὶ μετέδωσε γέρων σεβαστὸς καὶ ἀξιόπιστος, αὐτόπτης γενόμενος τοῦ δράματος. Κατέγραψα τοῦτο ἄνευ μεταλλαγῆς ἢ προσθήκης.

Πτώμα πεφονευμένου ἀνδρὸς εὐρέθη παρὰ τὴν κατοικίαν τοῦ Δημητρίου. Ὁ Δημήτριος ἦτο ἀδῶος, ἀλλ' αἱ ὑποψίαι ἠγέρθησαν κατ' αὐτοῦ, ἐνισχυόμεναι μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν λόγων Τούρκων ψευδομαρτύρων. Βεβαίως ἠδύναντο καὶ Χριστιανοὶ νὰ μαρτυρήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἀδωότητος τοῦ δυστυχοῦς Δημητρίου, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ἢ παρουσιασθέντες δὲν εἰσηκούσθησαν, ὡς συνήθως, ἢ οὔτε κ' ἂν προσῆλθον ὁμιλήσοντες ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, γινώσκοντες τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν ἀνίσχυρον καὶ ματαίαν οὔσαν.

Ὁ Ζενζελέ-Ἰμὶν-ἀγάς, ὅστις ἠγνόει τὰ συμβάντα, συμπληρώσας τὸ ἕτερον ἡμισυ τοῦ χρέους, ἔσπευσε ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ, ὅτε εὔρε τοὺς τῷ Δημητρίῳ προσήκοντας εἰς πένθος καὶ δάκρυα βεβυθισμένους. “Ποῦ εἶναι ὁ Δημήτριος”; ἠρώτησεν ὁ ἀγάς. “Ὁ Δημήτριος, ἀπήντησαν, πρὸ ἡμερῶν εὐρίσκεται εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ κινδυνεύει κίνδυνον μέγαν.” “Πῶς”; ἠρώτησεν ὁ Τούρκος· ἐκεῖνοι δὲ διηγήθησαν τὸ συμβάν, διαμαρτυρόμενοι περὶ τῆς ἀδωότητος τοῦ Δημητρίου. “Ὁ Ζενζελέ-Ἰμὶν-ἀγάς εἰξεύρει νὰ ὑπερασπίξῃ τοὺς φίλους του”· ἀπήντησεν ἐκεῖνος καὶ ἀπῆλθεν ἔσπευσμένως.

Ὁ πασᾶς τῆς Θεσσαλονίκης ἐκάθητο εἰς τὸ κονάκιόν του καπνίζων τὸν ναργελὲν, ὅτε οἱ Σεράποντες ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰμὶν-ἀγά. Εἰσελθὼν ὁ Καπάδαης, μετὰ τὸν συνήθη προσκυνισμόν, εἶπε· “Ζητῶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Δημητρίου· ὁ Δημήτριος εἶναι ἀδῶος, καὶ ἐκτὸς τούτου εἶναι ἰδικός μου”. Ὁ πασᾶς ἀπήντησεν· “Ὁ Δημήτριος θεωρεῖται ἔνοχος, ἀλλὰ καὶ ἀδῶος ἂν ἦναι, τὸ τοιοῦτον δὲν ἀποβλέπει ἐμέ· ἢ ὑπόθεσις εἶναι εἰς τὸ δικαστήριον· ὁ καδῆς πρέπει ν' ἀποφασίσῃ”.

Ὁ ἀτρόμητος ἀγάς, πορευθεὶς εἰς τὸν καδῆν, καὶ πάλιν

ἐντόνως ὁμιλήσας ἤκουσε παρ' αὐτοῦ· “Ὁ Δημήτριος εἶναι ἔνοχος· κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀμετάκλητος· αὖριον ἀπαγχονίζεται.” Μάταιος ἀπέβη πᾶς λόγος, ματαία πᾶσα παράκλησις· τοῦ δικαστηρίου ἡ ἀπόφασις ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ τὴν ὠρισμένην ἐποχὴν.

Τὴν ἐπαύριον ἡ ἀγορὰ τῆς Θεσσαλονίκης (Οὐγκαπάν) ἀπὸ πρωΐας ἐπληθύνεν ἀνδρώπων περιέργων· τὸ φρικτὸν ὄργανον ἦτο ἕτοιμον, καὶ ἰδοὺ δεσμοφύλακες καὶ στρατιῶται ἐφάνησαν ὀδηγοῦντες δέσμιον τὸν Δημήτριον. Ἐπλησίασαν· ὁ δῆμιος ἤδη ἔθεσε χεῖρα ἐπὶ τοῦ καταδίκου, ὅτε ἀλαλαγμὸς ἠκούσθη καὶ ἔνοπλοι ἄνδρες, ἀρχηγὸν ἔχοντες τὸν Ζενζελέ-Ἰμίν-ἀγᾶν, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν ὑπηρετῶν τῆς Θέμιδος· ἤλθον εἰς χεῖρας, ὁ ἀγᾶς ἐπλήγωσε δύο τῶν ἐναντίων, φόβος καὶ τρόμος ἐκυρίευσεν τοὺς παρευρισκομένους, φωναὶ καὶ ἀπειλαὶ καὶ ὕβρεις καὶ πυροβολισμοὶ ἀντήχησαν, ὁ δὲ Δημήτριος ἐγένετο ἀνάρπαστος.

Βλέπεις τὸ πλοιάριον ἐκεῖνο, τὸ ἀπομακρυνθῆν ἤδη ἐκ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ πλησίστιον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερόμενον; Ταχέως διασχίζει τὸ κύμα ὑπὸ ναυτῶν ἐπιτηδείων διευθυνόμενον. Ἄλλὰ ποῦ ὑπάγει; Ἀδιάφορον· ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζῃς, ὅτι μεταφέρει τὸν Δημήτριον εἰς τόπον ἀσφαλείας.

Ταυτοχρόνως πυροβολισμοὶ ἀκούονται· στρατιῶται τῆς ἐξουσίας ἐστάλησαν νὰ συλλάβωσι τὸν Ζενζελέ-Ἰμίν-ἀγᾶν, ὅστις, κλεισθεὶς ἐντὸς τοῦ οἴκου μετὰ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ, ἀνδίσταται γενναίως. Ἐκ τῶν προσβαλόντων οἱ μὲν ἔπεσον νεκροὶ ἢ τετραυματισμένοι, οἱ δὲ ἀναγκάζονται νὰ ὑποχωρήσωσιν. Νέοι στρατιῶται ἀποστέλλονται ἀντὶ τῶν πρώτων, ἀλλὰ πᾶσα ἐπίθεσις ἀπέβη καὶ πάλιν ματαία· οἱ ἐν τῷ οἴκῳ πέμπουσι πῦρ καὶ θάνατον. Ἐπαυσαν λοιπὸν οἱ πυροβολισμοί, ὁ δὲ οἶκος περιεζώσθη, ἵνα οἱ ἐν αὐτῷ παραδοθῶσι διὰ τῆς πείνης.

Ἄλλὰ καὶ ἐκ τοῦ οἴκου οὐδεὶς πυροβολισμὸς ἀκούεται πλέον, καὶ ἡ νύξ ἐπῆλθε διαχέουσα τὸ σκότος, καὶ εἰς τὰ περίξ βασιλεύει νεκρῶν ἡσυχία. Αὐγὴ ροδόχρους ἀνεφάνη· ἀλλ' οἱ στρατιῶται δὲν τολμῶσι νὰ ἐκτεθῶσιν ἐκ νέου εἰς βέβαιον θάνατον. Οὕτω τρίς ἔδυσε καὶ ἀνέτειλεν ἡ ἥλιος, ὅτε οἱ τολμηρότεροι εἰσέδυσαν εἰς τὴν οἰκίαν. Ματαίᾳ πᾶσα ζήτησις· ὁ Ζενζελέ-Ἰμίν-ἀγᾶς δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ὅπισθία τοῦ οἴκου θύρα ἔσωσε τὸν σωτῆρα τοῦ Δημητρίου.

Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός.
